

det deri fastsatte Præmiebeløb, kan Staten ikke opgive at have en afgjørende Indflydelse paa denne Uddeling. Saa snart man føler den Betingelse til Paragraphen, at disse Præmier ikke skulle uddeles, uden forsaavidt de Private bidrage en vis Deel mod Staten eller Ligefaa meget, saa er det ganske naturligt, at ogsaa en væsentlig Deel af Bestemmelsen om, hvem der skal have Præmierne, gaaer over i de Privates Hænder; men saalænge det staaer som her i Lovforslaget, at der af Staten gives Præmie for Hingste, uden at de Private have lagt Noget til, kan jeg ikke see, at Regjeringen kan eller bør opgive at udøve en ikke ubetydelig Indflydelse paa Uddelingen af disse Præmier. Men det er ikke det, jeg væsentlig vilde gaae løs paa. Jeg vilde, idet jeg omtaler denne Paragraph, see hen til § 9. Jeg er ganske enig med de ærede Herrer, som have ønsket den sidste Deel af § 9 udstrødt af Loven. Det er en Forskættelse og en uheldig Forskættelse af et Landstutteri, og man skal vel lægge Mærke til, at Landstutteriet igrunder er begyndt paa denne Maade, idet man havde Hingste opstalde i det frederiksborgske Stutteri, der vare udstationerede rundt omkring i Landet. Dette er begyndt meget tidligt og anvendt i en ikke ringe Udstrækning; men man har følt sig ilde tjent dermed, og man har erkjendt, at det var et uheldigt Opstaldningssted for Heste, der skulde stationeres og flyttes omkring i Landet. Jeg gaaer altsaa ud fra, at her er Mangel, der dele den Mening, og maastee saa tilstrækkeligt et Antal, at man kan blive af med denne Deel af Paragraphen. Der vil da derved sættes til Raadighed en ikke ubetydelig aarlig Sum, og vi blive da istand til noget at forhøje den Sum, der er nævnt i § 3, under Forudsætning af, at vi dertil føie en Betingelse af samme Art som den, jeg foreslog ved § 1, nemlig, at der aarligt afgaaer en Deel af Summen. Lad os f. Ex. siige, at vi forhøiede den til 14,000 Rd. — for at tage et Tal — og at vi saa lode aarligt 1000 Rd. gaae af, saa havde vi i Løbet af 14 Aar afløst Staten fra denne Forpligtelse; vi kunne indrette § 1 paa en tilsvarende Maade, vi kunne ogsaa der sætte 14 Aar eller, om man vil, en længere Tidsgrænse; fra hvilken det da betegnes, at al

Indblanding fra Statens Side skal være bortfalden.

Jeg har nu omtalt den Deel af Loven, gennem hvilken Staten søger paa middelbar Maade at udøve en, som jeg haaber det vil blive, heldig Indflydelse paa denne Deel af Induſtrien, ved at styrke den private Forenings Bestræbelser og søge at hæve den op til den Stilling, som den bør indtage i et frit Samfund. Det er sagt fra flere Sider, at i vort Land findes ikke saadanne store Besiddere, af hvilke man kan vente, at de ved deres personlige Virksomhed ville gjøre store Skridt i denne Retning. Det benægter jeg. I vort Land findes der endnu Fideicommisser af en betydelig Udstrækning, og skulle vi vente Noget af Besiddere af de store Fideicommisser, saa at siige som en Pligtopfyldelse fra deres Side, fordi Staten haandhæver dem som saadanne Besiddere, saa er det netop, at de i Retninger af denne Art vise deres Virksomhed og Kjærlighed til Fædrelandet. De maae kunne gjøre Noget, og vi skulle ikke forhindre dem fra at virke paa en lysende og fremtrædende Maade ved at vi træde imellem, vi skulle ikke sætte dem i Skygge eller udelukke dem fra den Indflydelse, som er naturlig. De skulle ikke have nogen Indflydelse ved Fødsel, men de skulle have den Indflydelse, som deres sikrede Formuesstilling i Landet giver dem, saafremt de forstaae at være den Art Mænd, de bør være.

Jeg kommer nu til Stamstutteriet. Hvorledes er Stamstutteriet blevet til? Stamstutteriet eller Stutteriet, som det tidligere alene hed, er fremkommet, efterat Domainerne vare blevne udfiktede, efter de store Forandringer i Landbosforholdene, der foregik i Slutningen af det forrige Aarhundrede, ved en Sammenbragning af Domainernes forskjellige Jolehavere, som bleve henlagte paa et Sted, hvor der var en stor Mængde halvøde Marker, der især i Begyndelsen ikke betragtedes som velskikede til Landbrug, hvor der f. Ex. havde været en stor Deel Skov, hvoraf meget toges til Fæddeskov, hvor der var en Mængde Overdrev og Enge, hvoraf Noget overgaves til Agerbrug, medens Andet fandtes mere skikket til Dvæg- og Hesteadl. Saaledes blev dette Stutteri til, og det var dengang meget om-